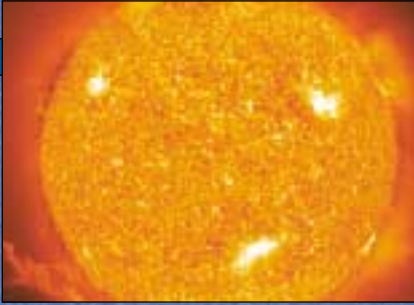

Bilim Çocuk Kartlarıyla Güneş Sistemi'ni Tanıyoruz

Bilim Çocuk kartlarımızla bu kez Güneş Sistemi'ni tanıyoruz. Güneş Sistemi, temel olarak Güneş, gezegenler ve onların uyduları, kuyrukluysıldızlar, asteroidler ve küçük göktaşlarından oluşur. Bu gök cisimlerinin her biri kendine özgü özelliklere sahip. Kartlarınızı yan yana dizdiğinizde, her bir gezegenin ve uydunun farklı renklerde ve yapıda olduğunu görürsünüz. Sanki her biri rengârenk birer misket gibi durur.

Samanyolu gökadasındaki milyarlarca yıldızdan biri olan Güneş, bizim için ayrı bir yere sahip kuşkusuz. Sistemin tüm üyelerini kütleçekimi sayesinde uzaya dağılmaktan koruması bir yana Dünya'da yaşayan canlılar için de ısı ve ışık kaynağı.

Gezegenlerin fotoğraflarına bakarak bile onları kolayca iki gruba ayırabilirsiniz. Merkür, Venüs, Dünya ve Mars kayasal yapıli gezegenlerdir. Bu gezegenlerin katı yüzeyleri vardır. Dev gezegenler Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün büyük oranda gazdan oluşurlar. Bu gezegenlerin çekirdekleri, kaya ve metalden oluşur. Ancak, çekirdeklerinin çevresinde çok kalın bir gaz katmanı olduğundan bu gezegenlerin katı yüzeylerinin olduğu söylenemez. Güneş Sistemi'nin bilinen en uzak gezegeni olan Plüton'sa, sistemdeki uyduların birçoğundan bile daha küçük. Ayrıca yapısı da uzaklığı nedeniyle pek iyi bilinmiyor. Bu nedenle, Plüton'un bir gezegen olup olmadığı bile tartışılıyor. Ancak,

ne olursa olsun, Güneş'in çevresinde dolanıyor oluşu onu gezegen sınıfına sokuyor.

Bir gök cisminin çevresinde dolanan daha küçük bir gök cismine "uydu" deniyor. Uydu denince genelde gezegenlerin çevresinde dolanan uydular aklımıza gelse de, uydusu olan asteroidler, hatta kuyrukluysıldızlar var. Günümüze değin gezegenlerin çevresinde dolanan 91 uydu keşfedildi. Bunların bir bölümü gezegen olabilecek kadar büyük; ancak çoğu oldukça küçük gök cisimleri. Her yıl yeni küçük uydular keşfedildiğinden sayı giderek artıyor. Bilim Çocuk kartlarında yer verdiğimiz uydular, Güneş Sistemi'nin en büyük uyduları.

Asteroidler ve kuyrukluysıldızlar, daha genel bir tanımlamayla, "göktaşları"dır. Asteroidler, Mars ve Jüpiter arasındaki yörüngelerde dolanırlar. Bu göktaşlarının, bir zamanlar burada bulunan bir gezegenin, Jüpiter'in kütleçekimi ya da başka bir nedenle parçalanması sonucu bu bölgede bir kuşak olarak dağıldıkları düşünülüyor. Kuyrukluysıldızlarsa, donmuş gazlar, toz ve taş parçaları içeren göktaşlarıdır. Güneş'e yaklaşıncaya içerdikleri gaz buharlaşır ve onunla birlikte toz ve taş parçaları da serbest kalır. Bunlar, Güneş rüzgânıyla itildiğinde kuyruk oluşur.

Güneş Sistemi kartlarını hazırlayan: Alp Akoğlu